

պատարագի երգեցողութիւն չլսեն, աչքերն է հանել տուել և բթերն է կտրել տուել, որպէսզի ընդ որ քրիստոնեաների վրայ ան ու սարսափ ձգէ: Իսկ ազգեցիկ քրիստոնեաներին խոստանում է եղել տալ ամեն տեսակ ապահովութիւն, փառք և պատիւ:

Տեղական բռնակալ խաները նուիրում են նշանաւոր քրիստոնեաներին լայնատարած տափաստաններ, թաւոտ անտառներ, ընտիր վարելահողեր և բէկութեան օխոյոյսներ: Կարճ խօսքով՝ քրիստոնեաներին սոսկալի տանջանքների ենթարկելու համար տրւում է նրանց (բէկերին) գաղտնի հրահանգ և վայրագութեան սանձարձակ իրաւունքներ: Ահա այսպիսով, 15—20 հազար Հայ ընտանիքներ՝ այլևս անկարող լինելով տանել այն ամեն դարհուրելի տանջանքներն ու անչափ զրկանքները, ընդունում են Մահմէդի ազգակործան կրօնը և հետզհետէ ձուլւում են տեղական մահմեդականների հետ: Ջալալեան Սրբազանը իւր ճանապարհորդութեան մէջ՝ թրքացած Հայերի թիւը համարում է 14 հազար ընտանիք *): Իւրաքանչիւր Հայ ընտանիքում եթէ հաշուելու լինինք 5-ական հոգի, այն ժամանակ 14 հազար ընտանիքում կլինի 70 հազար մարդ, մի պատկառելի թիւ, որ հաւասար է Յակովբ նահապետի սերունդի եգիպտացոց երկրից Քանանացոց երկիրը գաղթած հրէաների թուին: Իսկ

*) Տես «Ճանապարհ. ի Մեծն Հայաստան» երես 368.